

OVERFØRING AV SKATTEOPPKREVERFUNKSJONEN TIL SKATTEETATEN – HØRINGSUTTALELSE FRA HAUGALAND VEKST IKS

Haugaland Vekst IKS som eies av 10 kommuner i Haugesundregionen og som jobber med nærings- og regionalutvikling, mener at fortsatt kommunal skatteinnkreving er det beste da den gir svært gode resultater og fremstår som en effektiv organisering. Skatteoppkreveren er en viktig funksjon i en kommune og det er viktig å kunne ha løpende oversikt over skatteinngangen.

Haugaland Vekst mener forslaget vil gi et dårligere tilbud til våre innbyggere og spesielt de med økonomiske vanskeligheter. Det er også betydelige rettssikkerhetsmessige utfordringer knyttet til forslaget. Det har alltid vært ansett som viktig å skille fastsettelse fra innkreving, og en kan ikke se at dette har blitt mindre viktig nå.

Haugaland Vekst mener uansett at tidspunktet for å vurdere statliggjøring er feil. Dette er en sak som naturlig hører hjemme i kommunereformen. Videre vil det stramme tidsløpet som en legger opp til kunne få uheldige konsekvenser.

Det er også faglige argumenter som tilsier at tidspunktet for å vurdere en statliggjøring er feil. Formålet med reformen fremstår som å redusere offentlig byråkrati og spare utgifter. Innsparingene er usikre. Videre har kommunene allerede spart inn mye de siste årene og vil fortsatt gjøre det i de kommende år. Dette er gjort uten negative konsekvenser for innbyggerne eller de ansatte.

Fortsatt kommunal skatteinnkreving er det beste

Effektiviteten og resultatene i skatteinnfordringen kan svekkes. Skatteoppkrevingen i Norge har over tid vist seg å være meget god sammenlignet med andre vestlige land. Selv en liten nedgang i resultat vil gjøre hele reformen ulønnsom.

Beregninger foretatt av Oslo Economics viser at det norske fellesskapet risikerer et årlig provenytnap i området 0,5-1,5 milliarder kroner dersom forslaget blir vedtatt. Utredningen viser videre at endringer i innkrevingsgrad på så lite som 0,05-0,15 prosentpoeng vil gjøre departementets forslag ulønnsomt, selv etter den foreslåtte bemanningsreduksjonen.

Haugaland Vekst ser ingen grunn til å statliggjøre skatteoppkreverfunksjonen og har liten tro på at resultatene vil bli bedre dersom disse oppgavene skal utføres på sentralt eller regionalt hold.

Innkrevingsområdet

Når det gjelder innkreving er det foreslått å legge oppgavene til Bergen eller Stavanger.

Resultatkravene blir fastsatt av Skatt vest etter forslag fra skatteoppkrever. Det må understrekes at de fleste skatteoppkrevere/kemnerer leverer gode resultater. Det spørsmål man da må stille seg er hvorfor en vil endre organiseringen.

Risikoen er betydelig for at en vil få svakere resultater. Skatteetaten har også hatt dårligere resultater for sammenlignbare skattarter. I noen saker har også lokalkunnskap avgjørende betydning for at en får krevd inn skyldig skatt.

Videre vil innbyggere få lengre reisevei dersom de ønsker å snakke med en saksbehandler om saken sin. For våre kommuner legger forslaget opp til at nærmeste sted for personlige skattytere er i Stavanger eller i Bergen. I praksis vil det ta en arbeidsdag å reise og kostnadene vil være betydelige for den enkelte.

Arbeidsgiverkontroll

På arbeidsgiverkontrollområdet deltar kommunene i Haugaland arbeidsgiverkontroll. Kontrollordningen har siden oppstart i 2009 levert svært gode resultater og er et eksempel på område der flere kommuner har søkt sammen for å bygge robuste fagmiljø. I rapporten vises til at det er problematisk å forholde seg til slike interkommunale samarbeider. Kemner-funksjonen i kommunene mener dette er overdrevet. Videre vil dette langt på vei løses gjennom kommunereformen.

En organisering av arbeidsgiverkontrollen i Skatteetaten kan medføre en svekket bekjempelse av svart arbeid. Det er slik at de fleste virksomheter som arbeider uten å betale skatter og avgifter er relativt små. Skatteetaten har et sterkt provenyfokus og det er en klar risiko for at mindre bedrifter slipper unna kontroll. Dette kan få store konsekvenser for seriøse aktører, eksempelvis innen bygg og anlegg.

Nærheten til skattesubjektene er viktig i kampen mot svart økonomi. Kemnerens lokale tilstedeværelse som kontrollinstans, har en klar preventiv effekt. Kommunale skatteoppkrevere fanger raskt opp nye næringsdrivende og har god kjennskap til næringslivet i sitt område. Dersom skatteoppkreverfunksjonen statliggjøres og sentraliseres, vil avstanden mellom kontrollinstansen og kontrollsubjektene øke i vesentlig grad.

Skatteregnskap

Kommunene i regionen ønsker ikke å miste muligheten for god kommunal likviditetsstyring og derigjennom kommunenes evne til å innfri sine forpliktelser ved forfall ved at kommunen ikke lenger kan styre gjennomføringen av forskudd på periodisk oppgjør. Skattedirektoratet sier de vil erstatte dette med en eller annen type ordning med forskudd på periodisk oppgjør. Dette kan gi et rentetap for kommunesektoren på 150 - 200 mill. kroner i følge KS.

Videre er det viktig å ha løpende oversikt over skatteinngangen og ha tilgang til relevante rapporter. Vi tror det blir vanskelig for en landsdekkende enhet å ivareta dette. Det vil uansett ikke bli mer effektivt for kommunene.

En sentralisering av skatteregnskapet kan også ha svært negative virkninger for enkelte av innbyggerne våre. I stedet for å kunne møte opp på kontoret og ha med dokumentasjonen og få løst ting omgående, må nå ting sendes via post til et sentralt postmottak. I tillegg kan det i perioder bli saksbehandlingstid på regnskapsenheten. Kemnerene frykter at enkelte må vente lenge før de får pengene de har krav på. I ytterste konsekvens kan dette gå ut over kommunenes sosialhjelpsutgifter.

Veiledning og telefoni

På disse områdene mener kommunene det er gjort for dårlige utredninger. Videre er det ikke tatt noe hensyn til de kemnere som allerede er samlokalisert med skatteetaten. Det er lagt opp til at skatteetatens ansatte skal få opplæring.

I kommunene blir det ingen som skal kunne veilede av de som nå jobber med området. Spørsmål om inn- og utbetalinger skal rettes til andre steder i landet og innkreving fra Stavanger eller Bergen. Haugaland Vekst mener dette vil gi et dårligere tilbud enn dagens og det er ikke effektivt eller ressursbesparende for innbyggerne våre.

Tidspunktet for å vurdere overføring til Skatteetaten er feil

Organiseringen av skatteoppkreveren vil være en naturlig del av den totale gjennomgangen av den samlede oppgave- og ansvarsfordelingen mellom stat og kommuner i kommunereformen. Haugaland Vekst mener derfor det er uheldig å forsere en beslutning om dette nå og anbefaler at spørsmålet undergis en samlet behandling i kommunereformen.

Det er også flere faglige argumenter som tilsier at det kan være hensiktsmessig å avvente. Hvor mange årsverk en trenger til for eksempel innkreving vil først og fremst avhenge av hvor mange krav en har å innfordre.

Skatteoppkreverne har gjentatte ganger tatt opp med Skatteetaten ønsket om at restskatt skal kunne betales med e-faktura eller andre moderne betalingsløsninger. Skattedirektøren er godt kjent med dette. Dette vil være enkelt for brukerne og klart effektivt for å få opp rettidig betaling. Innfører en dette vil resultatene bli bedre og ressursbehovet kunne gå ned. Innføringen av A-ordningen, bedre kvalitet på folkeregisteret og fungerende bistandsavtaler er også faktorer som vil kunne gi bedre resultater med mindre ressursbruk.

På bakgrunn av det ovenstående mener Haugaland Vekst at man må avvente effekten av disse tiltakene før man går inn og ser på ressursbehov og en eventuell statliggjøring.

Kommunene klarer selv å effektivisere og foreta innsparinger på bedre måter enn utredningen legger opp til.

Det er i utredningen lagt vekt på at samfunnet vil spare store beløp og unødig byråkrati ved en statliggjøring. Haugaland Vekst er enig i at det er viktig å se på ressursbruken, men mener kommunene har et slikt fokus og at det er mulig med tilsvarende innsparinger med kommunal organisering.

Det har blitt fremstilt som et problem at det er for mange skatteoppkreverkontor. Utvalget overser den betydelige samordningen mellom kontorene som allerede foreligger. Fra 428 kontor i 2004 er redusert til 288 kontor i 2013, i tillegg har ett flertall blitt samordnet i ulike former av interkommunalt samarbeid på lokalnivå. Tallet er allerede redusert ytterligere.

Innføringen av SOFIE og øvrige systemforbedringer har gjort at ressursbehovet til skatteinnkreving er redusert de siste årene. At færre får restskatt og at flere betaler den rettidig har også bidratt. Eksempelvis bruker Haugesund kommune nå ca. 20 % mindre årsverk enn for 5 år siden. Reduksjonen har skjedd ved naturlig avgang og dermed uten en komplisert personalprosess som det legges opp til nå.

Kommunene kan da selv finne gode løsninger både for sine innbyggere og de ansatte ved skatteoppkreverkontorene. Utredningen legger opp til at kommunene selv skal finne løsninger for de som blir overtallige.

Videre legger forslaget opp til en dramatisk sentralisering. Haugaland Vekst mener en bør avvente kommunereformen før en tar stilling til slike forslag.

Dersom forslaget blir vedtatt har Haugaland Vekst følgende kommentarer:

Haugaland Vekst er fornøyd med at det beholdes et kontrollmiljø på Haugalandet og at dette tilføres nye årsverk. Imidlertid kan det ikke aksepteres at vår region mister over 60 prosent av årsverkene knyttet til skatteinnkreving, mens reduksjonen på landsbasis er ca. 40 prosent. Det forventes at dette blir tatt hensyn til.

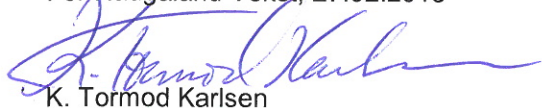
Det er også sterkt ønskelig å beholde innfordringskompetanse lokalt. I kontrollarbeid er det viktig å ha fokus på å finne verdier og kunne sikre disse. Videre er det lagt opp til lang reiseavstand dersom skyldnere må reise til Stavanger for å få et møte om saken sin.

Det er en svakhet ved utredningen at det ikke er kommentert nærmere de steder der skatteoppkreveren er samlokalisert med skattekontoret. Her bør det kunne finnes løsninger slik at de ansatte ved skatteoppkreverkontoret som ønsker det kan få bli med over til Skatteetaten. For eksempel er det ikke satt av ressurser til veiledning i lokalt. En mulig måte å løse dette på er at en ikke ansetter fast ved ledighet i Skatteetaten frem til statliggjøring. Dette er en fordel både for kommune og Skatteetaten som da slipper opplæring av egne ansatte i skatteinnkrevingssoppgaver.

Oppsummering:

- Haugaland Vekst mener fortsatt kommunal skatteinnkreving er det beste.
- Dersom en skal utrede en annen organisering hører det naturlig hjemme som en del av kommunereformen.
- Dersom en likevel går videre med saken nå, må innbyggere og næringsliv sikres et godt tilbud lokalt i hele regionen. Dette gjelder særlig de mest ressursvake, men også at en sørger for en reell styrking av kontrollsatsingen.
- Statliggjøringen må ikke få konsekvenser for kommunenes økonomistyring, herunder tilgang til oversikt over skatteinngang og mulighet til forskuddsfordeling.
- Staten må ta fullt ansvar for eventuell nedgang i skatteinntekter til kommunene som følge av reformen.
- Det forventes at nedbemanningen ikke blir høyere på Haugalandet enn på landsbasis.
- Det forventes at det finnes løsninger som ivaretar de ansatte.

For Haugaland Vekst, 27.02.2015

K. Tormod Karlsen

Adm.dir. Haugaland Vekst